

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők. MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.
Égész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			

Főispáni installáció.

Zombor, március 17.

Közönséges rend szerint a vármegye szándékát a főispán bírja; a legszeretettebb főispán beiktatása alkalmára azonban megfordult e rend: a főispán tervezett s a vármegye végezett.

Aki egész világeletében a zajtalan munkának hódolt, természetesen esendben, feltűnés nélkül szeretett volna új méltósága székébe ülni, mert abban is csak dolgozni akar.

Akinek lelkétől idegen a hivalkodó pompázás, természetesen mellőzését óhajtotta a beiktatás hagyományos fényességeinek, mert egy új munkakör átvétele tündöklő fényre nem szorul.

Aki tartózkodva tartózkodott beesülettel teljesített munkája érdemének láttatásától, természetesen kitérni vágyott a főispáni ünnepeltetés elől annál is inkább, mert a rá érdemesítő munka még csak a székfoglaló után következik.

A vármegye azonban, mely alispáni szavára mindig hajlott, első főispáni kívánsága előtt nem volt hajlandó meghajolni, mert érezte, hogy a szeretetnek, a lelkesedésnek magától dagadó áruját a gátvetés csak még erősebben duzzasztaná és jobb is, szebb is, ha ez az áradat szabályozott mederben szabadon zajlik le, mint ha erőszakkal tör magának utat.

Igy lett bajsai ifj. Vojnits

István főispáni beiktatása fényesebb, mint bármely elődjéé, mert a fénye nem volt az ősi szokás pusztá hideg ragyogványa, hanem ott reszketett benne az önkényt megnyilatkozó szeretet melege is.

Ennek a meleg, ennek a lelkes, ennek a zajos, ennek a fényes szeretetnyilvánításnak visszhangja kél a mi ajkukon is, midőn azt kiáltjuk:

bajsai ifj. Vojnits István főispán éljen!

* * *

A nemzeti munkapárt országos vezérő bizottsága megalakulása óta és a kormány lázas, körültekintő munkát végez, hogy a periferiakon különösen s első sorban a főispáni állásokba olyan embereket helyezzen, akik közismert szaktudásuk, népszerűségük, munkabírásuk által képesek legyenek a nemzeti munkapártnak a nemzet békés fejlődésére irányuló programját megvalósítani.

Vármegyénk és Zombor szab. kir. város főispáni székébe sikerült egy olyan embert megnyerni, akinek évek hosszú sora óta ismert munkássága, az általános szeretet, amely személyét övezi, biztos garanciát nyújt a jövőt illetőleg. Ez a férfiú bajsai ifj. Vojnits István. Érdemeit, vármegyénk fejlődésében eddigi munkásságát méltatni teljesen feleslegesnek tartjuk, elég, ha konstatáljuk azt, hogy főispánná történt kinevezése általános meglepedést s megnyugvást keltett. Annak az osztatlan szeretetnek, amely ifj. Vojnits István főispán iránt megnyilvánult, méltó kifejezője volt az a méreteiben felülmulhatatlan fényes szép ünnepély, amelylyel őt Bács-Bodrog vármegye és

Zombor szab. kir. város öszzközönsége új méltóságába beiktatta.

Disztés. — Lobogódisz.

Zombor város tanácsa kérelmet intézett a város közönségéhez, hogy az installáció napján házaikat lobogóval díszítsék fel. A város utcái már 14-én ünnepi színezetet öltöttek s a házakról a márciusi szellő vígan lengette a magyar trikolorokat. Igen izlésesen volt feldíszítve a városházának erkélye. Nemzeti színű draperiákkal vonták be az alkalmal a vármegye székházának hatalmas erkélyét is, amelyen száz és száz izlésesen elhelyezett a nemzetiszínt visszatükröző villanyos izzó világította meg a teret. A vármegyei székház homlokzatán álló Szent Pál szobrától jobbra és balra villanyos izzókból összeállított girlandok tündököltek. Az izléses díszítést Teltseh Gáspár villanyos vállalata végezte Hrabovszky István szerelő felügyelete s utbaigazítása alapján. A magánházak díszítése közül különösen kivált dr. Nikolits György és özv. Cziedler Jánosné háza. Előbbi gyönyörű vörös lampionokkal díszítve.

Fáklyásmenet.

A vármegye és Zombor város közönsége, a Bácsmegeyi tüzoltó-szövetség és zombori önkéntes tüzoltó-szövetség közreműködésével március hó 16-án fáklyásmenetet rendezett. A Jókai-téren már este 7/7 órakor hullámsani kezdett a közönség tömege s a tüzoltóság teljes díszben készülődött a fáklyásmenetre. Körülbelül 500-600 fáklyás volt. Este 8 órakor indult meg a menet, amelynek összeállításával Késmárky Béla és dr. Jovánovits József önkéntes tüzoltó-testületi elnökök, Török parancsnok és Szigethy Alparancsnok buzgólkodtak. Elöl lovagolt Martinovits rendőrfelügyelő két lovasrendőrel, ezeket követte az apatini tüzoltóság fuvó zenekara, majd egy zászlótartó hatalmas nemzeti színű zászlóval, utána a zombori kaszinó-egyesületi és a zombori iparos dalárda következett. A dalárdisták csoportja különösen kivált a menetből, mert mindegyikük egy-egy díszes kiállítású lampiont vitt. A dalárdákat követte dr. Késmárky Béla ünnepi szónok, majd a városi és a vidékről besereglett közönség ezrei. A menet a Jókai-térről kiindulva az Erzsébet- és Széchényi-körutakon, a Bajai-utca a Szent György-tér érintésével a Kossuth Lajos-utca át a kivilágított házak

„SAVOY“

BUDAPEST,

VIII. JÓZSEF-KÖRUT 16.

a Nemzeti Színház közvetlen közelében.

NAGYSZÁLLODA 10-4

A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. — 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegviz minden szobában. Szobák 3 koronától feljebb. : : : : Elsőrangú étterem. : : : :

között ért a villanyos fényben uszó vármegyei székház elé, ahol már sűrű sorokban ezrekre menő közönség állott. Amíg a két dalárda elhelyezkedett a szónoki emelvény körül, a zenekar játszott.

Az éljenzés elcsillapultával az egyesített dalárdák Storch: Éji varázs c. szerenádját énekelték el Szántó Károly iparosdalárdai karnagy vezényletével, amit a főispán családjával és környezetével, akik között ott láttuk: Széchényi Jenő kanonokot, báró Vojnits István főrendiházi tagot, Latinovits Pál, Zákó Milán ny. főispánokat, ifj. Szemző Gyula Baja thj. felruházott város tegnapelőtt installált főispánját, dr. Purgly Sándor szabadkai főispánt, Hauke Imre polgármestert stb.

Üdvözlő beszéd.

Dr. Késmárky Béla a vármegye és város közönsége nevében a következő eszmegazdag és szónoki lendülettel előadott beszédben üdvözölte a főispánt:

Méltóságos főispán ur!

Lobogó fáklyák ünnepi fénye, dobogó szívek áradó lelkesedése közt emelkedem im szólásra én, hogy egy szerény emberi hangnak véges képességeivel adjak kifejezést azon érzéseknek, melyek bennünket a mai napon ide vezéreltek.

Ide jöttünk mi, Bács-Bodrog vármegye és Zombor szab. kir. város törvényhatósága, a Bácsmezei Tüzoltó-Szövetség és a Zombori Önkéntes Tüzoltó-Testület nevében, hogy Méltóságodat mint vármegyénk, városunk és édes mindnyajunknak Ófelsége, legkegyelmesebb Urunk által ujonnan kinevezett főispánját ünnepeljük.

Méltóságos urunk! Ünnepelni jöttünk ide, nem dícsérni, mert Méltóságod életét a tettek dícsérik. Mi csak érző szívünk ünneplő elismerését hoztuk ide, s ha Méltóságod körüljárta szemeit a fényes gyülekezeten, megláthatja azt, hogy mindnyájan eljöttünk ide; de megérezheti azt is, hogy a szemekből sugárzó ragaszkodás lángja, az ajkáról elröppenő szavak lelkes esendülése, s a szívekből áradó szeretet tüze Méltóságodban nemesak a fényes állás viselőjének, nemesak a vármegye fejének, nemesak a királyi kegy elvhű letetemenyesének, hanem legelső sorban és legfőképen az embernek szól, annak az embernek, ki polgári kötelességeinek puritán teljesítésével, embertársai érzésének és meggyőződésnek tisztelő becsülésével, ugy

a társadalmi, mint a családi élet példaadó betöltésével mindannyiunk szívébe van zárva, mint ezen erények inkarnálódott eszménye.

Azért jöttünk ide pártkülönbség, vallási, nemzetiségi és osztálykülönbség nélkül valamennyien, hogy Méltóságod királyi kitüntetésében a polgári erények diadalát ünnepeljük, azon polgári erényeket, amelyek Méltóságodat a jellemzilárd tisztviselő, a puritán egyszerűségű embertárs s a szerető családapa eszményévé avatták.

Ezeket az erényeket jöttünk mi elkoszoruba fenni.

És a jelen perében, amidőn úgy érzem, hogy kezemet e fényes gyülekezeti szíveresésén tartva az én ajkaimon által tömörülnek kifejező szavakká a lelkekben élő hangulatok, egy felemelően magasztos érzés fog el.

Ugy érzem, hogy mi e perében egy hatalmas képnek tündöklő, ragyogó kerete vagyunk, melybe hatalmas, széles, fenséges vonásokkal rajzolódik bele Méltóságodnak, mint a megyei „nagy főispánok” méltó utódjának képe.

Ugy érzem, hogy a történelem istennője, Klío e képre ismét azt fogja felírni: „Nagy idők nagy Főispánja.”

Ennek a történelmi pillanatnak fenségét jöttünk mi ünnepelni, ez az ünnepi érzés varázsol ajkunkra lelkes szavakat, ennek az érzésnek fensége dobbantja szeretetre szívünket s ennek az érzésnek magasztossága fakasztja bensőnkben az áhitatot, mellyel a Mindenhatóhoz fordulunk, s kérjük, hogy Méltóságod életének lobogó szövetneke nekünk még soká, — nagyon soká világítson.

A főispán keresetlen szavakban mondott köszönetet azért, hogy így elhalmozzák a tisztelet és szeretet feledhetetlen jeleivel. A szíve úgy tele van hálával, hogy nem talál méltó szavakat kifejezésére. Mindig hálás lesz ez érdemén felül való kitüntetésért s biztosíthatja a megjelenteket, hogy ez a nap életének legszebb napja. Fogadják hálás köszönetét és tartsák meg tovább is jóindulatukban.

A percekig tartó éljenzés és taps után az egyesített dalárdák Tomcsányi Aladár kaszinóegyesületi dalárda karnagyának vezényletével Thern: Dalünnepen c. hatalmas férfikarát énekelték el.

A zenekar indulójának felesültével lassan megindult az ünneplő közönség tömege a Szabadság-teren keresztül a Deák Ferenc

és Erzsébet köruton át vissza a Jókai-térre, ahol a szétoszlás csak 1/2 11 órakor ért véget.

Ismerkedési estély.

A fáklyászene után az Elefánt-szálló helyiségeit zsufolásig megtöltő közönség barátságos poharazás mellett egész a kora reggeli órákig maradt együtt, miközben számtalan felköszöntőben méltatták az új főispán érdemeit s eddigi munkásságát. A főispán 10 órakor ment vissza a vármegyei székház épületében levő lakásába.

Ünnepi mise.

Vojnits István főispán reggel 1/8 órakor indult ki a vármegyei székházból a tisztviselőkkel és a vármegyei törvényhatósági bizottsági tagokkal az élén a Kossuth Lajos utcán át a templom felé. A városházának a szentháromságtéri oldalán levő főbejáratnál csatlakoztak a százakra megnevezték a városi tisztviselők és városi bizottsági tagok. Ugyanitt csatlakoztak a kisérthez a vidéki törvényhatóságok kiküldöttei is.

A többi hatóságok és hivatalok, testületek, egyesületek tagjai a róm. kath. plébániatemplom előtt gyülekezve a főispán és kíséretének megérkezése után vonultak be a templomba az ünnepélyes mise meghallgatására.

A misét Széchényi Jenő nagyváradi kanonok celebrálta fényes segédlettel, amely alatt a zombori polgári kaszinó-egyesületi dalárda Tomcsányi Aladár egyesületi karnagy vezetésével Führer Róbert férfikarra irt nagymiséjét (C dur) adta elő. Betétet énekelt: Kontor „Miatyánk”-ját Staudacher József és Kapossfy „Imáját” Major József. Mindkettőt Tomcsányi karmester kísérte orgonán. A responsoriákat dr. Kanyó Gyula lelkész, dalárdai tag látta el, aki a misén művészi orgonajátékával nagyban hozzájárult az ajtatosság emeléséhez.

Gör. kel. istentisztelet.

A róm. kath. mise végeztével a főispán összes kíséretével gyalog a gör. kel. szerb egyházba vonult, ahol Kupuszárevits Lyubomir esperes-plébános és paptársainak áldását fogadták. Az istentisztelet alatt a gör. kel. szerb képezde vegyeskara énekelt gyönyörű egyházi dalokat. Ezután az ünneplők a vármegyeházba tértek vissza.

Kis ablakom . . .

*Kis ablakom de tele van virággal,
A szívem meg de tele van bánattal.
A virágot napról-napra ápolom,
Szegény szívem velük ekként állatom.*

*Egy kis kertnek képzeltem a szívedet,
Melyben virul a hűs szerető.
De csalódtam, hű szívemet elhagyád,
Másnak azzad szerelmednek virágát.*

*Kis ablakom de tele van virággal,
A szívem meg de tele van bánattal.
S a virágot mennél jobban ápolom,
Annál jobban emészt el a fájdalom.*

HAJÓSEVITS FERENC.

A király becsületéért.

Nyáron Charles de Novalle barátom ősrégi kastélyában töltöttem néhány hetet. A kastély sötét falain megláthatók elmúlt századok véres forogatójának fekete nyomai. Imádom e történelmi kastélyokat, amelyek-

nek minden egyes kövéhez hatalmas emlékek tapadnak. Ott tudtam meg ezt a rövid történetet, amelyet most elmondok önöknek.

Abban az óriás teremben, amelyben öreg, törékeny festmények között a Novalle-család őseinek emlékei vannak egybegyűjtve, egy különös aranyrámába foglalt, finomművű ereklyére lettem figyelmes. A keretben üveg alatt szőke haj van, amelyhez megaludt vér tapad. A keret alsó részén, egy aranyablakban következő magyarázat olvasható:

Amadé de Novalle gróf hajfűrtjei . . .

Meghalt a király becsületéért, a király parancsára.

Távolí századok levegője csapta meg az arcomat, amikor megtekinttem az ereklyét.

— Ismered ennek történetét? — kérdeztem házigazdám.

— Természetesen. A legérdekesebb emlékek egyike, amelyeket a teremben lévő tárgyakról tudunk . . . Ősömnék vére fűrtjeihez XIV. Lajos király szerelme tapad.

— Mondd el kérlek.

És Charles de Novalle elkezdett mesélni.

— E véres tragédia akkor történt, mikor a szerelem királyának örökké tartónak hitt

ifjusága tünedezni kezdett. A szerelem nagy inyence részére bekövetkezett az az idő, amikor szeretőjének csak hideg csókok által fejezhette ki érzelmeit, ezáltal azonban csöppet sem lett tartózkodóbb. A királyi szeretők hosszu sorában olyan is volt, aki nem elégedett meg a csókokkal: a szép de R. márkiné, egy vén udvaronc névleges felesége, de tényleges szeretője a királynak.

Arcképét nézve — amelyet ott láthatsz Amadé véres fűrtjei mellett, abban a virágos keretben — különösen szép asszony lehetett, oly szépek csakis annak a kornak híres asszonyai voltak.

Hollófelete hajától övezett finom arca és ragyogó szemei olthatatlan szenvedélyről beszélnek. Apró szájának irónikus mosolya, amely szépségét oly titokzatosra teszi, talán épp szerelmes szeretőjét illeti, — a királyt — akinek csak hideg csókjai voltak a csodaszép asszony részére.

A király kisebb szórakozásának lejátszódásait abban az évben egy fiatal lovag intézte, az udvaroncok seregének legigézőbb tagja, — Amadé ősem. A találgató gondos rendezése az ő titoktartására bízott és a

Közgyűlés.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága ma tartott rendkívüli közgyűlésén iktatta be főispáni méltóságába bajsai ifj. *Vojnits* Istvánt.

Michailovits Kornél főjegyző lelkes éljenzés között megnyitván a közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésével Lánckor Antal tb. főjegyző, a szólni kívánók feljegyzésével pedig Lederer Pál tb. főjegyző bizta meg.

Majd felolvastatja a belügyminiszternek 1360/910. sz. rendeletét, mely rendelet bajsai *Vojnits* István főispán ur ömértóságának kinevezését közli a törvényhatósággal.

Indítványára a közgyűlés ősi szokás szerint küldöttséggel hívja a főispánt a hivatalos eskü letétele céljából. A küldöttség vezetőjévé báró *Vojnits* István. tagjaivá pedig dr. *Dungyerszky* Gedeon, *Eördögh* Elemér, *Vidiczky* György, dr. *Zákó* Milán, *Ertl* István, dr. *Molnár* Károly, *Kiss* Gyula, *Freund* József, *Tóth* József, dr. *Mannheim* Armin, *Klanszky* Ferenc, dr. *Récei* Ede, *Ungár* József, *Stöckl* Jakab, *Till* Imre, *Preininger* János választottak meg.

A küldöttség eltávozván, pár perc múlva harsogó éljenzés és taps közepette jött vissza a főispánnal. Soha a sok vihart és éljént látott megyeház termei az örömmek és lelkesedésnek ilyen kitöréseit még nem láttak.

Michailovits Kornél főjegyző az éljenzések lecsillapultával felkérte ömértóságát az eskü letételére, melyet Lánckor Antal tb. főjegyző olvasott fel.

Az eskü letétele után bajsai *Vojnits* István főispán ur ömértósága az éljenzés és tapsok által számtalanszor felbeszakítva mondotta el meghatottságtól remegő hangon a következő beszédét:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Kora ifjúságomtól kezdve állottam vármegyém szolgálatában, s immár csak nagyon rövid idő választ el attól, hogy három évtizede élvezem vármegyém közönségének kitüntetett bizalmát.

A tekintetes törvényhatósági bizottságnak megtisztelő bizalma az 1905-ik és ismételtén az 1909-ik évben a vármegye alispáni székebe illetett.

Alispáni működésem alatt ugy a tekintetes törvényhatósági bizottság, mint e nemes

tisztikar engem — mindenkor és felette néhez időben is — teljes odaadással támogatni kegyeskedett; engedjék meg tehát, hogy most midőn ő cs. és apostoli királyi Felségének kegyéből és a m. kir. kormányának kitüntetett bizalmából vármegyénk főispánjává kineveztettem, hálás lelke legőszintébb érzelmeivel mondjak köszönetet azon minden irányu és hathatós támogatásért, melyben engem mint e vármegye alispánját részesíteni kegyesek voltak.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Én azon hazafias program alapján állok, melyet a miniszterelnök ur és vezérem kifejtett és amely országszerte ismeretes.

Hive vagyok azon politikai irányzatnak, amely a meddő közjogi viták felretételével a békés nemzeti munkát tüzte ki lobogójára.

Azon politikai iránynak állok szolgálatában tekintetes törvényhatósági bizottság, amely a király és nemzet közötti egyetértés helyreállítására és a király és nemzet közötti összhang zavartalan megőrzésére törekszik, hogy így király és nemzet a békés munka áldásait egyaránt élvezhesse.

Szigoru ellenőre leszek a végrehajtott hatalom szerveinek; tisztességes, szorgalmas, lelkiismeretes munkát fogok követelni.

Ki akarom s ki is fogom venni részemet minden kulturális, humanisztikus és minden oly társadalmi mozgalomból, amely vármegyém összlakosságának javát és boldogulását célozza.

Ajtóm minden időben nyitva áll rang és rendkülönbség nélkül, vallás és nemzetiség különbség nélkül vármegyém minden lakosának és boldognak fogom magam érezni, ha vármegyém szellemi haladását és anyagi felvirágoztatását előmozdíthatom és ép azért kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot, tegyünk felre minden személyi tekintetet, egyesüljünk mindannyian a békés nemzeti munkában és hazaszeretetben.

És most, midőn azon tisztelt vendégeknek, kik megjelenésükkel a mai ünnep fényét emelni kegyesek voltak, köszönetet mondok s midőn a tekintetes törvényhatósági bizottságot s az én volt szeretett tisztársaimat arra kérem, hogy engem fentvázolt feladataim megoldásában hathatósan támogatni kegyeskedjenek: az Egek mindenek felett hatalmas urához lobázkodom, áldja meg királyunkat, nemzetünket és szülő vármegyém minden háfiát. Szavaimat azzal zárom: Éljen a király! Éljen a haza!

Nem maradt szem szárazon, midőn ömértósága elrezekényülve a baráti szeretet és ragaszkodás példái előtt könyezni kezdett. Hatalmas éljenzés hangzott fel a beszéd

— Áruló, elloptad a becsületedet! — dörögte a király.

— Felség — felelte térden állva Amadé — a királyom becsülete szent, de az én becsületedem elveszett. Nem védekezek önkéntesen, teszem le fejemet a bárd alá, ez illeti meg a rablót... Áldozatomat nem öltem meg; tekintse meg sir, a márkiné még él...

És a csodálkozó király, aki mit sem értett abból, megláthatta ágyban fekvő kedvesét összekötözött kezekkel és szájába dugott kendőgomolyaggal.

— Mi ez? Boldogtalan mit követtél el? — kérdezte Lajos király.

— Felség, sokat vesztettem tegnap kártyán és pénzzavaromban kirabolni akartam a márkinét... E pillanatban érkezett ide felség, hogy megmentse őt. A király jól látta ugyan, hogy a rablás csak hazugság, de elfogadta a mentegetőzést... Három nappal később hullott le Amadé de Novalles feje, egészen titokban, de a király parancsára. A szép márkiné ellenben már a kivégzés napján nem volt Párisban. Királyi parancsra utazott el, hogy üdvözlést nyerjen.

Virter F.

nyomán, mely csak akkor ült el, midőn *Michailovits* Kornél üdvözölte volt tisztársukat és mátol fogva főispánjukat, mondván:

Méltóságos főispán ur!

Bács Bodrog vármegye tisztikara nevében midőn midőn van szerencsém Méltóságodat ez ünnepélyes alkalommal tiszteletteljesen üdvözölni, kettős feladatot kell megoldanom. Az első az, hogy tisztársaim nevében bucsut mondjak most, midőn Méltóságod megszűnt tagja lenni azon tisztikarnak, melynek — egy negyed évszázadon keresztül — disze volt. Tudjuk, hogy Méltóságod nem önként, hanem magasabb érdekeknek engedve válik ki közülünk azért, hogy e tisztikar éléről annak följé emelkedjék és magasabb állásában annál nagyobb odaadással és eredménnyel szolgálhassa a hazát és megyénket. S mégis fájó érzést kelt bennünk az a tudat, hogy annyi idő kipróbált munkatársát veszítjük el sorainkból Méltóságodban. Ami azonban megnyugvással tölt el bennünket, az az, hogy Méltóságod ezentúl is köztünk és a miénk marad; s mikor feladatod második részéhez érve, Méltóságodat új állásában üdvözölni óhajtom, annál nagyobb örömmel teszek eleget ezen kötelességemnek, mivel Méltóságod egész lényé vármegyénkkel egybeforrott, mivel Méltóságod a megyei élet szívének minden dobbanását érzi s mivel viszonyainkat, ügyeinket és bajainkat Méltóságodnál alaposabban senki sem ismeri. S éppen ezért meg vagyunk győződve, hogy Méltóságodnál jobban ama magasztos célt, melyet maga elé tűzött s melynek szolgálatába szegődött, itt elő nem mozdíthatja senki.

Büszkeséggel tölt el bennünket az a tudat, hogy Méltóságod ezen tisztikar éléről emelkedett a főispáni székre s midőn hazafias és nehéz feladatának megoldásához szívünk mélyéből sikert kívánunk, biztosítjuk Méltóságodat, hogy az irántunk eddig mindenha tanusított szíves jóakarata és barátsága fejében, bennünk mindenkor odaadó és lelkes munkatársakra fog találni.

Isten tartsa Méltóságodat sokáig! Éljen!

A nemes egyszerűséggel előadott beszéd után a törvényhatósági bizottság tagjai nevében *Evetovits* János emelkedett szólásra. Beszéde, melyet a zajos éljenzés és helyeslés gyakran megakasztott, így hangzott:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Ezen nemes vármegyei közönsége mindenkor hagyományos lojalitással és őscitől öröklött hűséggel fogadta az apostoli magyar király trónusáról feleje irányított legfelső kegy megnyilatkozását. Most is, ezen ünnepélyes órában ily királyi kegy és öfelségének magas magyar kormánya bizalmának ilyen tényével állunk szemben, amidőn ezen ősrégi vármegye elnöki székebe ömértóságát, ifjabb bajsai *Vojnits* István urat, e vármegye fiát, e vármegye hűséges sáfárját és első munkáját kinevezni méltóztatott.

Azt hiszem tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy ha valamikor, ugy ezen ténynyel szemben az eddig fenállott és mindig kölcsönösen tiszteletben tartott elvi ellentétek választó vonalai eltűnnek és mi közösen átértett örömmel hajtjuk meg az elismerés lobogóját ömértósága tisztelt személye, az ő eddig kifejtett munkássága, nagyon nehéz viszonyok között megnyilvánult politikai bölcsessége előtt. Az érdemes multban velem én föltalálni egy szép jövő garanciáját, hogy ömértósága Bács-Bodrog vármegye összlakossága vitális érdekeinek meleg szószólója, erélyes és tervszerűséggel dolgozó első munkása leszen és mindenütt ott lesz, ahová őt a közérköles, tanügy, közegészség és nemzeti közgazdaság, szóval a szellemi és anyagi előrehaladás a munka mezejére hívja. Ez lévén az én erős meggyőződéseim, nyugodtan és önértettel emelem fel szerény szavamat, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság közös örömeinek tolmácsa legyek. Nem állok egyéni impressziók sulya alatt, mert azt hiszem, amidőn ömértóságát üdvözölöm, a közjó munkáját köszöntöm és midőn ezt teszem,

oly férfiut tisztelek meg, aki átérzi és átérti korát, ismeri a megváltozott idők követelményeit s ezeket fölismerve egy szebb jövő megalapozásán, megalkotásán és biztosításán a jövő viharaival szemben dolgozik, tőr és szenved s ambíciója, tettereje, energiája és munkakedve teljességével politikai barátjai és ellenfelei tiszteletét és nagyrabecsülését vivja ki. Nagy volt e vármegye ama főispánja, aki mint mindkét félnek teljes bizalmával fölvertett képviselője lép a trón és a nemzet közé és úgy a trón, mint az ország szebb jövőjének szenteli életének minden percét; nagyok voltak a vármegye azon főispánjai, akik a vármegye pátronusának, szent Pálnak a kardjával szeltek a veszélyeztetett haza és szabadság védelmére. S erős a hitem, hogy nem kevésbé fog kor- és embertársainak a hálijára érdemesülni az a főispán, aki az évezredek hazai története, a magyar kultúra szolgájává szegődik és védekezik a szívet-lelket megmételtyező idegen, internacionális alkultúra ellen; tisztelettel jegyzik föl a történelem lapjaira azt a főispánt is, aki szent Pál vasát az ipar, a kereskedelem, a közvagyonosodás eszközeit, szerszámain, létfeltételeit előre teremtve, nem hangos szóval, hanem csendes munkával „a munka” jegyében az édes magyar haza gazdasági függetlenségén dolgozik.

Tekintetes törvényhatósági Bizottság! a vármegye közönsége önméltóságában az önzetlen munka emberét tiszteli, akinél a munkát labor improbus omnia vincit edessé teszi számára az a szeretete, amellyel a vármegye minden fiát faj és osztálykülönbség nélkül magához esatolja. Csak kettőt vár tőlük, legyen meg bennök a vármegye két hagyományos erénye: a hazaszeretet és a királyhűség: „pro rege et lege”. Hiszem, hogy e vármegye új főispánjában nem esatolkozik, de méltóságod sem ezen vármegye közönségében. Ezen erős hitemben üdvözlöm méltóságodat, mint a magas kormány bizalmi emberét, Isten áldását, sok szerencsét kívánva szép díszes állásához és erős munkakedvet. Most pedig méltóságos uram, a magyar kormányelnök szavaival végzem: „Előre Isten nevében!”

A beszéd után Zakó István bizottsági tag indítványára az összes elhangzott beszédek jegyzőkönyvileg leendő megörökítését határozta el a közgyűlés.

Még zugott az éljen és a taps, amikor önméltósága berekesztette a résztvevők előtt feledhetetlen közgyűlést.

Városi közgyűlés.

A vármegyei fényes ünnepséghez hasonló pompás keretben nyitotta meg délelőtt 11 órakor Hauke Imre polgármester a városi közgyűlést. Felolvasta a főispáni kinevezésről szóló belügyminiszteri rendeletet és üdvözölte a közgyűlési termet teljesen betöltő törvényhatósági bizottsági tagokat és a vendégeket. Indítványára Fejér Gyula apát vezetésével Gräff Nikaz, dr. Konyovits Dávid, dr. Grüner Samu, Frey Imre, dr. Bugarszky Szilárd, dr. Nikolics György és dr. Buják József bizottsági tagokból álló küldöttség ment a főispánért.

A főispánt beléptekor hangos éljenzéssel fogadták, kit a polgármester üdvözölt és felkérte az eskü letételére, amelyet Gyurisits főjegyző olvasott fel.

Az eskü letétele után a főispán elmondotta programbeszédét, amely zajos elismeréssel és hangos helyesléssel találkozott.

Bár nem vagyok e város szülöttje — mondotta bekezdésében — de két évtizedet meghaladó közhivatali pályám alatt mint a vármegye első tisztviselője mindenkor érdeklődéssel kísérttem a város ügyeit s remélem, hogy a város törvényhatósági bizottsága hathatós támogatásával a jövőben is eredményteljes működést fejthetünk ki.

Dr. Alföldy Árpád a városi tisztviselői

kar nevében melegen üdvözölte a főispánt és örömeinek adott kifejezést, hogy az a föltetlen szeretet, amely a tisztviselők és főnöke között feltétlen kell, hogy meglegyen, ezuttal mindkét részről fokozódottab mértékben megvan.

A városi bizottsági tagok közül első sorban Szondy Mátyás szólalt fel, ki önméltóságát mint jellemző jel és eddigi áldásos működésével közbecsülést kivívott egyéniséget üdvözli és azon reményének ad kifejezést, hogy új, díszes méltóságában is elő fogja mozdítani azt, hogy a város nagy, gazdag és hatalmas legyen.

A szerb ajku bizottsági tagok nevében dr. Konyovits Dávid a következő beszéddel üdvözölte a főispánt:

Méltóságos főispán ur! Tekintetes törvényhatósági bizottság! Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága nevében van szerencsém méltóságodat szívem egész melegevel, őszinte örömmel, tiszteletteljesen üdvözölni mai főispáni székfoglalója alkalmából.

Jóleső örömmel vettünk tudomást arról, hogy urunk királyunk a magas kormány előterjesztésére Zombor szab. kir. város főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Örömünk még csak fokozódott, mert méltóságodnak ezen díszes állásba való helyezése egy hosszú, évek hosszú során át kifejtett, becsületes, hazafias közéleti munkának a méltán kiérdemelt megjutalmazása.

Tudjuk, hogy Bács-Bodrog megye közönsége fájdalomtelt szívvel, könybelabadt szemekkel bucsuzott méltóságodtól, mint a megye volt alispánjától.

Ismerjük azt a rajongó szeretetet, azt az őszinte tiszteletet, melylyel e megye közönsége mint kiváló szellemi tulajdonságokkal felruházott alispánját körülvette. Biztosíthatjuk méltóságodat, hogy e város polgársága is épp oly szeretettel, épp oly lelkesedéssel, épp oly odaadó tisztelettel fogja a kebelére szoritani, e város közönsége is iparkodni fog lehetővé tenni azt, hogy méltóságod e város főispáni székében is épp oly jól, épp oly otthonosan érezze magát, mint Bács-Bodrog megye alispáni székében.

Tesszük ezt azért, mert jól ismerjük méltóságodnak szeplőtlen múltját, páratlan részrehajlatlanságát, kristálytisza jellemét, becsületes közéleti tevékenységét, a megyében már közmondásossá vált igazságszeretetét, tesszük ezt, mert megvagyunk győződve, hogy méltóságod, mint e város illusztris szülöttje kormányzásának ideje alatt e város iránti szeretetét vezéreltetve, meg tesz mindent, hogy az széppé, nagygyá, hatalmassá fejlődjék.

Méltóságod szerencsés viszonyok között foglalja el e város főispáni székét, mert itt megtalálja mindazokat az előfeltételeket, amelyek egy város haladásához, polgárságának jólétéhez és boldogulásához multhatlanul megkivántatnak. Ertem itt azon baráti jó viszonyt, azon valóban testvéri együttérzést, azon összehangzatos és egymás irányában helyes tapintattal párosult működést, mely a város ügyeinek intézésében, úgy egyáltalán a közügyek — hogy úgy fejezzem ki magamat — kezelésében, valamint társadalmi téren e város polgársága között nemzetiség és valláskülönbség nélkül, már évek hosszú sora óta fennáll. Ki akarom emelni itt különösen azon testvéri viszonyt, mely e város magyar és szerb polgársága között, ha a vezetők bölcsességének, igazságosságának, kölesönös engedékenységének, tapintatának és mindenekelőtt hazafiasságának e téren már régóta fennáll. E város szerb polgárai meg akarják tartani anyanyelvüket, nemzetiségüket, kulturájukat, ehhez ragaszkodnak, azt apolni, fejleszteni kívánják, de azért egyetlen pillanatra sem feledkeznek meg soha arról, hogy ők a magyar állam polgárai, egyetlen pillanatra sem feledkeznek meg arról, hogy igenis szeretett, édes hazánk irányában vannak kötelezettségei is, kötelezettségeknek mindenkor és minden körülmények között készséggel, teljes odaadással, lelkiismeretesen, becsületesen, minden utó-

gondolat nélkül eleget is fognak tenni, amint hogy megtették mindenkor a mu'tban is.

És ha ezen kötelezettségüknek becsületesen eleget tesznek, akkor meg vannak győződve, hogy a mindenkor, a törvények korlátain belül levő igazságos, jogos és méltányos kívánásaikat illetőleg zárt ajtókra nem fognak találni. Ismerve méltóságod részrehajlatlanságát, igazságszerető objektivitását, törvénytiszteletét és köteleességtudását, reméljük, tudjuk, hogy méltóságod ezen baráti, ezen testvéri jó viszonyt nemcsak istápolni fogja, hanem oly irányban fejti ki működését, hogy az lehetőleg még szorosabbá, még őszintébbé fejlődjék.

Azon tudatban, hogy így lesz, azon tudatban, hogy méltóságod a béke olajjával a kezében, a pártatlanság és részrehajlatlanság jelszavával, mindnyájunkkal karöltve kíván-e város javára működni, kijelentem, hogy méltóságod irányában teljes bizalommal viseltetve, készséggel, lelkesedéssel támogatni fogjuk, híven követni fogjuk zászlaját, melynek jelszava a jog, törvény, igazságosság. Kérem az egek Urát, hogy adjon méltóságodnak egészséget, erőt és kitartást, hogy e hazafias misszióját mindnyájunk meglegedésére be is fejezhesse. Az Isten tartsa méltóságodat.

A zombori függetlenségi és 48-as párt nevében dr. Mayer Nándor bizottsági tag üdvözölte a főispánt és kijelentette, hogy habár politikai programját el nem fogadhatja, de a város kulturális haladására és anyagi viszonyainak fejlesztésére irányuló törekvésében teljes és odaadó támogatást biztosít pártja részéről is s annak a reményének ad kifejezést, hogy a politikai meggyőződés különbözősége nem fog e falak között a város kulturális és anyagi haladásának akadályául szolgálni.

Dr. Grüner Samu indítványozta, hogy az ünnepélyes közgyűlésen elhangzott beszédek jegyzőkönyvben örökítsék meg, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

Ezzel a közgyűlés a főispán zajos élte tésével befejezést nyert.

Visszatérés a megyeházára.

A közgyűlés után a főispán a vármegyei bizottsági tagokkal, valamint a vidéki társörvényhatósági kiküldöttekkel és a hozzájuk csatlakozott városi bizottsági tagokkal és tisztviselőkkel együtt gyalog visszatért a vármegyházára, ahol 12 órakor vette kezdetét a

küldöttségek fogadása.

A kalocsai érsek küldötte Zundl Péter kanonok.

Torontál vármegye küldöttsége.

Szeged szab. kir. város küldöttsége.

Szabadka szab. kir. város küldöttsége.

Ujvidek szab. kir. város küldöttsége.

Baja törvényhatósági joggal felruházott város küldöttsége dr. Hegedüs Aladár kir. tanácsos vezetésével.

Bajsa község küldöttsége Jablonszky Elemér vezetésével.

Róm. kath. papság Fejér Gyula apátplébános vezetésével.

Gör. kel. szerb papság Kupuszárevits Lyubomir főesperes vezetésével.

Cs. és kir. közös hadsereg tisztikara Obilić Márk alezredes vezetésével.

M. kir. honvédség és m. kir. csendőrség tisztikara Vojnits Pál százados vezetésével.

Kir. törvényszék és járásbíró dr. Eperjessy Béla vezetésével.

Kir. ügyészség Popovits Aurél vezetésével.

Pénzügyigazgatóság, adóhivatal Popp György vezetésével. A kincstári ügyészség Novák Elemér ügyész vezetésével.

Róm. kath. hitközség (Kegyuri bizottság) Hauke Imre vezetésével.

Gör. kel. szerb hitközség Maglits István vezetésével.

Ref. hitközség Kozma László és Arany Gusztáv vezetésével.

Ág. hitv. evang. hithözség (Egyházi tanács) Prokópy Imre vezetésével.

Izr. hitközség és iskolaszék Szilágyi Mór vezetésével.

Magyar nőegylet Wundszám Ida vezetésével.

Szorb nőegylet Vukicsevits Katinka vezetésével.

Izr. nőegylet özv. Spitzer Mórné vezetésével.

Napközi Otthon Bertolinó Sándorné vezetésével.

Magyar védőegyesület leányszakosztálya Koczkár Adrienne vezetésével.

Szegedi kereskedelmi és iparkamara Szarvady Lajos vezetésével.

Zombori főgimnázium tanári testülete dr. Ferencsik Lajos vezetésével.

M. kir. állampépítészeti hivatal Sztankovits György vezetésével.

M. kir. folyamamérnöki hivatal Martin Tivadar vezetésével.

Zombori felsőkereskedelmi iskola tanári testülete Zsulyevits Ernő vezetésével.

Zombori róm. kath. iskolaszék és tan-testület Fejér Gyula vezetésével.

Kir. tanfelügyelőség, Bács-Bodrog megyei általános tanító egyesület, zombori polgári iskola, összes gör. kel. iskolák tanító testülete és az izr. iskola tanító testülete Faragó János vezetésével.

A gör. kel. szerb tanító- és tanítónő-képző intézet tanári testülete,

Zombori izr. iskolaszék Wámoscher Áron vezetésével.

Apatini m. kir. erdőhivatal Páray Attila vezetésével.

M. kir. posta- és távirada-hivatal Kraitz Lajos vezetésével.

M. államvasutak Modesz János vezetésével.

M. Á. V. mérnöksége Kemény Simon vezetésével.

Zombori ügyvéd egyesület dr. Strasser Lajos vezetésével.

Bács-Bodrog vármegyei orvosi fiókszövetség és a zombori orvos egyesület dr. Pertschy Ferenc vezetésével.

Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat Kozma László vezetésével.

Bács-Bodrog megyei gazdasági egyesület és fogyasztási szövetkezet Günther Ferenc vezetésével.

Zombori kereskedők testülete dr. Falcione Nándor vezetésével.

Zombori ipartestület, a zombori iparos dalárda és munkásbiztosító pénztár Frey Imre vezetésével.

Szabad lyceum egyesület Rácz Soma vezetésével.

Bács-Bodrog megyei irodalmi társulat és magyar védőegyesület Vértesi Károly vezetésével.

Bács-Bodrog megyei tüzoltó szövetség és zombori önkéntes tüzoltó testület dr. Késmárky Béla vezetésével.

Bács-Bodrog megyei jegyzői egyesület Kiss Gyula vezetésével.

Az országos magyar állatorvos egyesület bácskai osztálya, törvényhatósági m. kir. állatorvos, m. kir. és helyhatósági állatorvosok Illy György vezetésével.

Takarékpénztárak és bankok (zombori, apatini, katymári és őrzállási takarékpénztár és zombori szerb népbank) dr. Falcione Nándor vezetésével.

Vidéki hírlapírók szövetségének bácskai osztálya dr. Pataj Sándor vezetésével.

„Sloga“ szerkesztősége dr. Bugarszky Kozta vezetésével.

Magyar olvasókör Kozma László vezetésével.

Polgári kaszinó egyesület Popovits Sebő vezetésével.

Polgári kaszinó egyesületi dalárda dr. Ferencsik Lajos vezetésével.

Szorb dalárda dr. Lallosevits János vezetésével.

Zombori kath. legényegylet Kleiner Nándor vezetésével.

Délvidéki földmivelő gazdasági egyesület dr. Mayer Nándor vezetésével.

Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjintézete dr. Késmárky Béla vezetésével.

Zombori sport egyesület dr. Falcione Nándor vezetésével.

Zombori goodtemplár rend „Akarat“ és „Trezvenost“ páholyai dr. Sági Samu vezetésével.

Zombori troubadourok dr. Henneberg Géza vezetésével.

Zenta rendezett tanácsú város közönsége Szárich Géza vezetésével.

Óbecsei járás és Obecse község küldöttsége dr. Balaton Gyula vezetésével.

Apatin község küldöttsége Schmausz Endre ny. főispán vezetésével.

Órszállás község küldöttsége.

Zombor szab. kir. város tisztikara Hauke Imre vezetésével.

Bács-Bodrog vármegye tisztikara Michailovits Kornél vezetésével.

Főispáni hivatal személyzetét az új főispán mint munkatársait baráti kézzorítással mentette fel a tisztelgés alól.

A 70 egyesületet, hatóság, testület s közben magánosok tisztelgése fel 2 óraker végződött, amely után az ünneplők a „Vadászkürt“ és „Elefánt“ szállóba vonultak a díszbédhez.

Diszbed.

A közkedveltséget, melynek új főispánunk széles Bács vármegyében örvend, fényesen bizonyította a díszbédre jelentkezettek tömege. A Vadászkürt éttermében, kávéházi helyiségében és az Elefánt-szálló összes helyiségeiben összesen 537 személyre lehetett teríteni s e rengeteg számú helyet nemcsak egytől-egyig lefoglalták, hanem még számos jelentkezést vissza is kellett utasítani.

A tisztelgések ¼ 2 kor értek véget, úgy hogy az ebéd az előre kitűzött időben található volt. A Vadászkürt kávéházi helyiségében a notabilitások és vendégek részére volt terítve s maga a főispán prezidiált. A pompás menü a következő volt:

Ragout leves.

Fogas, tok, remoulade mártással.
Angol bélszín Colbert módra és
Cotelette de veau gombával körítve.
Stíriai jérce compote és saláta.
Pudding chaudauval.
Giardinetto.
Sajt.

A pecsenye tálalásakor az új főispán a királyra mondott pohárköszöntőt, melyet a jelenlevők állva hallgattak s háromszoros harsány éljennel fogadtak. Másodiknak *Boberits* Milán kulai g. kel. plébános emelt szót s a következő szép pohárköszöntővel ünnepelte az új főispánt:

Mélyen tisztelt uraim! Hosszu, majdnem a türelmetlenség fokozódott várakozás után immáron be van töltve Bács-Bodrog vármegye főispáni széke. Ő cs. és apostoli királyi Fellegének, koronás királyunknak legmagasabb elhatározása s magas királyi kormányunk kitüntető bizalma a megüresedett főispáni székbe ifju Vojnits István ur ömértóságát ültette be, mint oly kiváló férfit, aki tudásánál, nagy munkabírásánál, aranytiszta jelleménél, sziklaszilárd elvhűségénél s elismert kiváló közigazgatási szakképzettségénél s fényes multjánál fogva egyenesen predestinálva volt erre a magas, felelősségteljes állásra, amelyet a mai napon szerencsésen elfoglalni méltóztatott.

Ömértósága a munka embere volt egész eddigi életén át. Beesületes munkával küzdötte fel magát a vármegyei közigazgatási szolgálat első lépcsőjéről, fel egész a magas főispáni állásig. S jelenlegi nagy állását is nem annyira nagy családi összeköttetéseknek, mint inkább s kizárólag önönmagának, önerejének köszönheti. Munkabírása mesés. Csodákat mesélnek arról, hogy mily lelkiismeretes pontossággal s kiváló szakavatottsággal teljesített ő mindig minden reabizott munkát, amely minél nehezebb, minél bonyolultabb volt, annál alaposabban, annál nagyobb ambícióval látott annak a megoldásá-

hoz s azt úgy felebbvalóinak, mint az érdekelteknek teljes meglegedésére végezte.

Mélyen tisztelt uraim! Bács-Bodrog vármegye díszes főispáni székében már eddig is sok igen kiváló, igen jeles férfit ült, akik úgy a magas kormányhoz, mint a vármegyének igaz, osztatlan tiszteletét, szeretetét birták, élvezték. S ismerve ömértóságát, új főispán urunkat, biztos vagyok benne, hogy ömértósága nagynevű elődjének mindenben méltó utódja lesz. Hisz ő volt eddigé is mint e nagy vármegye érdeműs alispánja a legnépszerűbb ember az egész vármegyében, akit mindenki tisztelt, mindenki szeretett. Ez pedig mélyen tisztelt uraim, különösen manapság, nagy szó. Ép azért Bács-Bodrog vármegye s Zombor szab. kir. város főispánjává történt kinevezetése osztatlan, igaz örömet s általános megnyugtató érzést keltett a vármegye közönségénél vallás-, nemzetiség- s politikai pártállásra való tekintet nélkül, amit napnál fényesebben dokumentál az a ténykörülmeny, hogy az egész vármegyében igazán mindenki örül annak, hogy ép ömértósága lett a főispánunk, hogy mindenki tudja, mindenki meg is van győződve arról, hogy erre a díszes állásra ömértósága volt a leghivatottabb, a legméltóbb.

Mélyen tisztelt uraim! A mai örömmünnepon, amely nemcsak ömértóságának s a kiváló Vojnits családnak ünnepe, amely családnak ő oly kiváló jeles sarja, hanem örömmünneppja ez egész Bács-Bodrog vármegye közönségének, azt hiszem mélyen tisztelt uraim, hogy mi valamennyien, akik ide siettünk, nemcsak azért jöttünk ide, hogy ömértósága iránt érzett tiszteletünk, ragaszkodásunk s szeretetünknek adjunk kifejezést, hanem talán azért is, hogy ennek a mai napnak örömet vele itt megosszuk, azt fokozzuk s az ünneplőnek díszét és fényét a lehetőségig emeljük.

A mai nap Bács-Bodrog vármegye történetének nevezetes, nagy napja marad. Mert ismerve ömértóságát s tudva azt, hogy ömértósága férfierejének teljében van, ép most biztosak vagyunk benne, hogy ömértósága magával viszi a díszes főispáni állásba is szülővármegyéje iránt érző lángoló szeretetét s szeretetének egész erejét, magával viszi a nagy csodákat mivelő s polgártársait boldogító munkaerejét, amellyel ezt a nagy vármegyét a kultura eszközeivel az erkölcsi és anyagi fejlődés s jólét oly magas polcára fogja emelni, hogy Bács-Bodrog vármegye e tekintetben is a haza, az ország első vármegyéje lesz. Ezért és ehhez őszinte szívből kívánok Méltóságodnak erőt és egészséget s azt a forró óhajomat fejezem ki, hogy Méltóságod sokáig, igen sokáig legyen s maradjon főispánunk, mert ezt kívánja a közérdek, a vármegye érdeke.

S mindaddig, amíg mi Méltóságodat Bács-Bodrog nemes vármegye díszes főispáni székében látni fogjuk, történjek ám bármi, mi Méltóságod bölcs és hazafias vezetése alatt rendületlenül s sziklaszilárdan kitartunk, mert tudjuk, hogy Méltóságod minket mindig csak a helyes uton fog vezetni, oly utakon, amelyek üdvöt, szellemi s anyagi felvirágoztatást s boldogulást hoznak a hazának s e nagy vármegyének.

Ily érzelmektől áthatva, Bács-Bodrog vármegye közönsége nevében poharamat emelem Méltóságod egészségére és tiszteletére, kívánva Méltóságodnak az Egek urától minden jót. Az ur Isten tartsa s boldogan éltesse Méltóságodat!

Ugyancsak az új főispánt üdvözölte a város közönsége nevében dr. Lallosevits János törvényhatósági bizottsági tag talpraesett beszédel.

Schmausz Endre ny. főispán s a vármegyei nemzeti munkapárt társelnöke ékes szavakkal ünnepelte a kormányt s isten áldását kérte a király és a nemzet közötti egyetértést, a trón és a haza javát szolgáló tevékenységére.

Kleiszner Károly vármegyei törvényhatósági bizottsági tag a magyar klérusra és ennek egyik legkiválóbb alakjára, Városvy Gyula kalocsai érsekre üritette poharát.

Zundl Péter kalocsai kanonok az érsek nevében köszönetét fejezte ki a róla való megemlékezésért s az új főispánt köszöntötte fel.

Rácz Soma főgimnáziumi tanár élénk tetszéssel fogadott beszédben a közös hadsereg és a honvédség megjelent képviselőit éltette.

Latinovits Szaniszló városi tanácsos a vendégeket, dr. Purgly Sándor szabadkai főispán a maga és törvényhatósága nevében az új főispánra üritette poharát.

Tudósítónk távozásakor az ünneplők serege még együtt maradt a fehér asztalnál, vidám hangulatban poharazgatva és beszélgetve. Csak új főispánunk hagyta el helyét, hogy látogatást tegyen a Vadászkiert éttermében és az Elefánt-szálló helyiségeiben elhelyezett ünneplők asztalánál.

Az „Elefánt” szálló nagyterme, kis étterme és kávéháza is zsufolásig megtelt a bankettezőkkel. A felszolgált étel és italok kifogástalansága Horvátovits Sztipó országszerte általánosan ismert konyhájának hírnevét csak öregbítette.

Ragu leves.
Viza remoulárd mártással.
Fogas és tok tartármártással.
Angol bélszín körözve.
Gombás roullád.
Pulyka.
Malacz.
Rántott bárány.
Compot-saláta.
Crème piskótával.
Kugler, mignon, alma, narancs.
Sajt.

Kevéssel fél 4 óra után jelent meg Vojnits István főispán a bankettezők ezen csoportjainál. A szünni nem akaró lelkes eljenzés s riadótság meggyőzhette arról az önzellen s odaadó ragaszkodásról, amellyel iránta mindannyian viseltetnek.

Dr. Mikosevits Kanut igen talpraesett felköszöntőben tolmácsolta a „macskaasztalosok” vonzalmát és kérte a főispánt, hogy a multban tanusított jóindulatát a jövőben se vonja meg a vármegye és város közönségétől. A főispán rövid ideig tartó időzés után visszatért a vármegyeházára, hogy a napi fáradalmakat kipihenje. A bankettezők, midőn e sorokat írjuk, a legvirágosabb hangulatban még együtt vannak.

H I R E K .

Március 15.

Hagyományos fénytel és hagyományos lelkesedéssel áldozott városunk közönsége — apraja, nagyja — a nagy nap emlékének, melyen hatvankét esztendővel ezelőtt az ifjuság szent hevülete első felbuzdulásában letörte a szólás- és gondolat szabadság nyugzó bilincseit, pontokba foglalta a nemzet kívánságait és a lánglelkű költő gyújtó szabadságdalával együtt maga szedte ki ólombetűkben.

Gyönyörű tavaszi nap mosolygott alá a tiszta derült égről az ünnepre, mintha az égnek is öröme telt volna a szabadságszerető nemzet szabadságünnepében. A lélekben e napon fogant gondolatokat az ünnepi szónokok — kivált Prokópy Imre —, a szivben felhullámzó szent hangulatot a szavalók nagy hatással juttatták kifejezésre.

Előző este a városi kereskedelmi ifjuság lampionos menetben vonult vértanunk szobra elé s beszédben és szavaltatban öntötte ki szive megáradó lelkesedését.

A nap reggelén 9 órakor a város kö-

zönsége — élén ifj. Vojnits István főispán s az összes hatóságok és egyesületek képviselői — a plébánia-templomban istentiszteleten vettek részt, melyet fényes segédlettel Fejér Gyula apátplébános celebrált. Mise után zászlók alatt Schweidel József vértanu szobra elé vonultak, hol a függetlenségi párt nevében Vértesi Károly, s a városi kereskedelmi iskolának egyik növendéke néhány kegyeletes szóval koszorut tett le a szobor lábához.

Az igazi, a lélekemelő ünnepség délután 4 órakor volt a városháza közgyűlési nagytermében. Az ünnepélyt a kaszinóegyesületi és az iparos dalárda együtt előadott Himnusz után Vértesi Károly, az ünneprendező bizottság elnöke nyitotta meg. Csapó Kálmán s. tanfelügyelő vitézi éneket szavalt II. Rákóczy Ferencről szép csengő hangon és lendülettel; Prokópy Imre kereskedelmi iskolai tanár ünnepi beszédet mondott nagy tüzzel azokról a feladatokról, miket a márciusi ifjuság utódainak még meg kell oldaniok; Jovánovits Leona magyar díszben kuruc verseket és virágénekeket adott elő cigányzene kíséretében hangulatosan és nagy hatással; Hrabovszky István kurucdalokat énekelt ugyan-csak cigányzene kíséretében gyönyörűen. A felemelő ünnepséget a két dalárda Szózata fejezte be.

Este lakoma volt a kaszinóban, hol vacsora előtt Hermann Antal dr. szavalt, Raisz Sándor hazafias dalokat énekelt, lakoma közben pedig dr. Parcsetics Árpád a nap emlékére, Petényi József az öreg honvédekre és dr. Müller János a magyar hölgyekre mondtak áldomást a márciusi serleggel.

Délelőtt ünnepelt az intézetek ifjusága is.

Az áll. főgimnázium r. kath. növendékei fél 9 órakor szentmisét hallgattak a karmeliták templomában. 9 órakor pedig az egész ifjuság a Schweidel-szobor előtt gyülekezett. A Himnusz élénklése után Radicevits Béla VIII. o. t. és Glancz Mór VI. o. t. szavaltak, Bory Ágoston VII. o. t. pedig ünnepi beszédet mondott. A szép ünnepély a Szózat élénklésével ért véget.

A Krump-féle magánpolgári leányiskolában délelőtt 10 órakor a következőkben ünnepelték március idusát: 1. Szózat. Énekelte az intézeti énekkar. 2. A magyar lányokhoz. Irta: Lampérth Géza, szavalta: Schlieszer Erzsike II. oszt. növendék. 3. Március 15. Ünnepi beszéd. Irta és elmondta: Holeczer Erzsike II. oszt. növendék. 4. Kurucz dalok. Énekelte az intézeti énekkar. 5. A hegyesi csata. Irta: Radó Antal. Szavalta: Oblát Ilonka III. oszt. növendék. 6. Himnusz. Énekelte az intézeti énekkar.

A nőipariskola ünnepélye. A háziipari szövetség által fentartott nőipariskola ez évben is kegyelettel adózott a nagy nap emlékének. A növendékek hazafias szavaltokat és énekeket adtak elő, majd Lackner Emilia kézimunka tanítónő méltatván március 15-e jelentőségét, a lélekemelő szép ünnepély befejezést nyert.

Főispáni titkári kirendelés.

A belügyminiszter Szalay Frigyes miniszteri segédtitkár Bajára, ifj. Szemző Gyula főispán mellé titkárra kirendelte. Szalay Frigyes hosszú ideig a vármegyénél volt tisztviselő, majd Latinovits Pál megyei főispánnak volt a titkára és onnan nevezték ki a belügyminiszteriumba segédtitkárnak. — A közigazgatásban kiválóan jártas, rendkívüli munkakerőt nyer benne az új bajai főispán.

A nagyhét. A zombori róm. kath. plébániatemplomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartatni:

Virágvasárnapon d. e. 10 órakor a palmaágak megáldása s körmenet, mire a Passióval a nagymise következik. Délután fél 4 órakor magyar sz. beszéd és áldás.

Nagyszerdán d. u. 4 órakor gyászszolozsma Jeremiás siralmaival s a „Miserere”.

Nagysütörtökön reggel 9 órakor nagymise közáldozással; délután mint szerdán. Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztimáddással, mire a Szentség a Szentsírhoz vitétik; ezután bunyevác szentbeszéd. Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végzetével processzió vezetetik a kalváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralmai és a „Miserere”. Esti 7 órakor a sz. Sírma ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitétik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. 8 órakor tüzzentelés; a husvéti gyertya megáldása dicsénekel, azután a profeciák, keresztvízszentelés és Mindenszentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet este 6 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kis mise és német szentbeszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác prédikáció; 10 órakor ünnepélyes nagymise. Délután 3 órakor vecsernye.

Husvéthétfőn a szokott órákban megtartandó szentmiséken kívül fél 10 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor vecsernye.

Gör. kel. egyházkongresszus.

Gróf Kuen-Hédervary miniszterelnök elhatározta, hogy még a választások előtt előterjesztést fog tenni öfelségének a gör. kel. egyházkongresszus egybehívására és arra is, hogy a kongresszusi választások folyó évi április hó végéig befejeződjenek. A miniszterelnök oda nyilatkozott, hogy a jelenlegi kormány hő óhaja, hogy a szerb autonomia minél előbb rendeztessék.

Táncestély.

A magyar védőegyesület leányszakosztálya folyó hó 14-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy folyó hó 28-án husvét hétfőjén az Elefánt szálloda termeiben társasvacsorával egybekötött táncestélyt rendez. Belépőjegy személyenként 2 korona, családjegy 5 korona. Kezdeté pont 8¹/₂ órakor.

Adomány.

A magyar védőegyesület leányszakosztálya, a március 15-iki szabadságünnepén, koszoru megváltás címén a 48-as elaggott honvédek nyugdíjalapja javára 20 koronát adományozott.

Március 15-ike Bajmokon.

Bajmok hazafias polgársága igen lelkes hangulatban ünnepelte meg március 15-ikét. A római kath. templomban Hegedüs Lénárd esperes ünnepi nagymisét mondott, amely alatt a bajmoki dalárda énekelt. Az istentisztelet után a közönség a dalárda által rendezett ünnepélyhez az új iskola udvarába vonult. Az ünnepélyt a dalárda „Szózat”-a nyitotta meg. Majd Rudits József államfőnök mondotta el a nagy nap emléket méltató ünnepi beszédét. Kemény Simon és Preischl József tanítók hazafias költeményeket szavaltak. A dalárda gyönyörű össznanggal előadott hazafias énekekkel tette változatossá a programot. Hegedüs Lénárd esperes záróbeszéde után a közönség lelkes hangulatban szétoszlott. A szépen sikerült ünnepély a legszebb jutalma a bajmoki dalárdának, amely minden évben a nagy napot a községben a nép számára is valódi ünnepé avatja.

Művészi körut.

Tarján Vilmos igazgatásával előkelő művészi társaság indul körutra e hónapban. Bács megye több városát keresi föl a lelkes trupp, amelynek tagjai Lónyay Pirokska, a Magyar Színház volt primadonnája, Virágh Jenő a Népszínház-Vigopera volt első komikusa, Palat Leó, a Nagy Endre kabaretjának volt zenei vezetője, Fenyvesi Miksa hegedűművész, Hubay legjelesebb tanítványa, Somogyi Nusi stb. A művészek első állomásai Zenta, Magyarakanizsa, Óbecse, Bácsstopolya, Baja és Ujvidék lesznek.

Szabad Lyceum. Szombaton, folyó hó 19-én délután 5 órakor dr. Cholnoky Jenő kolozsvári egyetemi tanár tart előadást a sarkvidékről vetített képekkel. Figyelmeztetjük a közönséget az előadásnak szokástól eltérőleg megállapított idejére.

Női ruha szalonmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy ezelőtt Deutsch Adolfné név alatt volt divatterem tulajdonosnője Maison Dobos cím alatt (Eötvös-körül 43.) ismét divattermet nyitott. 2-1

A honvédelmi miniszter a tifusz ellen. Hazai Samu, az új honvédelmi miniszter, rendkívül nagyfontosságú és széles látókörre valló rendelkezést adott ki a honvédségi fegyvergyakorlatokra vonatkozólag. A miniszter ugyanis elrendelte, hogy a budapesti első számú honvéd gyalogezred mindazon tartalékosai, akik áprilisra be lettek hívva fegyvergyakorlatra, a kiütéses tifuszra való tekintettel, nem kötelesek bevonulni, ami a fegyvergyakorlat elhalasztását jelenti. Szintúgy nem tartoznak bevonulni azok a Budapestben lakó honvédtartalékosok sem, akik valamely vidéken állomásozó honvédezedhez lettek erre az időre behívva fegyvergyakorlat teljesítésére. A honvédelmi miniszter e böles rendelkezete bizonyára a társadalom összes rétegeiben nagy meglepetést fog kelteni. Ez a nagyfontosságú intézkedés arra mutat, hogy az új honvédelmi miniszternek jobban a szívére fekszik a kiütéses tifusz terjedésének megakadályozása, mint azoknak a közegészségügyi hatóságoknak, a melyeknek jóvoltából ez a rettenetes járvány még egyre szedi áldozatait a fővárosban.

A szépség. Minden hölgynek legfőbb vágya, hogy szép legyen s hogy ezen célját elérhesse, mindenféle dolgokkal kenegeti arcát. A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem sok esetben tönkre teszi arcbőrét, úgy hogy igen hosszú idő kell ahhoz, míg ismét helyrehozza. Köztudomású, hogy biztos és ártalmatlan szer az arc szépítésére és a szépség megőrzésére a Földes-féle Margit crème. Ez a világhírű szépítőszer már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtörést, miteszert. Az arc ideális szép, üde és ilju lesz. Ár: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona minden gyógyszertárban és drogériában. Postán küldi: Gutori Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

Ösztöndíjpályázatok. A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium pályázatot hirdet kezdő fiatal iparosok vagy idősebb segédek részére a Voigtländer Frigyes bécsi lakos által alapított két — egyenként 1150 koronát kitevő ösztöndíjra és a Goldberger Erzsébet által tett alapítvány 2400 koronát kitevő kamatokból 8, egyenként 300 koronás, valamint a múlt évi pályázat alkalmából felszabadult és egyenként szintén 300 koronát kitevő két, tehát összesen tíz segélydíjra. Utóbbi segélydíjra csak iparosok özvegyei és árvái tarthatnak igényt. A pályázati kérvények legkésőbb folyó évi április hó 15-ig nyújtandók be a kereskedelemügyi miniszteriumhoz.

Nincs jégveszély. Teltsch Gáspár zombori kereskedő és villanyszerelő vállalkozó június elsejével nyitja meg új berendezésű és nagyszabású jéggyárát. Már most elfogad előjegyzéseket jégre. Az érdeklődőknek készséggel ad fevilágosítást személyesen maga a vállalkozó.

Magzatgyilkos anya. Adáról írják, hogy Zsigrai Péterné bűnös utón akart megszülni méhmagzatától. A bűnös manipuláció azonban nem sikerült s az asszony irtózatosságot kinok között meghalt. Kinlódása olyan irtózatossá volt, hogy tanácsadóját sem bírta megnevezni. A zentai járásbírósg kiszállt a helyszínére s az asszonyt fölbontolták. Azt azonban, hogy minő szerrel dolgoztak, a boncolásnál megállapítani nem sikerült.

Művészet — Irodalom rovatunkban ismertetett könyvek, folyóiratok Schön Adolf könyvkereskedésében kaphatók.

Gyöngy élet. Ujvidékről írják: Márton Ágoston folyton civódott az életpárjával. Törvény előtt is állottak már, de mégis az egymás iránti vonalmuk nem hűlt ki teljesen. Mártinné asszony azonban nagyon elővigyázó volt és mint modern harcias matronához illő — revolverrel felfegyverkezve, várta esténként részegen hazatérő párját. E hó 12-én különösen sokáig váratott magára Martin, ezért a gondos asszony magára zárta a szoba ajtaját. Végre hajnalban Martin hazavetődik. Kezében vasbot és nagy konyhakés. Dörömböl az ajtón és fenyegeti az asszonyt, ki az ajtót kinyitja. Ekkor Martin rátámad az asszonyra, ki önvédelemből kétszer rálőtt férjére. Az egyik lövés jobb combjába, a másik jobb kezébe batolt. A sebesültet a kórházba szállították. Sebe nem veszélyes.

Művészet — Irodalom.

Rég nem volt a magyar könyvpiacnak oly bő termése mint e héten. E héten jelentek meg és már kapható (kiváratra megtekintésül is) Schön Adolf könyv- és zeneműkereskedésében Zomborban: Hugo Viktor: A nyomorultak, Maupassant: Mont Oriol — Ivelte a klasszikus regénytár keretében jelentek meg s így ötven kötete hagyta már el a sajtót a XIX. századbeli regényirodalom remekeinek, kezébe adva a magyar olvasóközönségnek Balzac, Bulwer, Dickens, Dostojevsky, Dumas, Flaubert, Gogoly, Hugo, Thackeray, Tolstoj, Turgenyev, Zola, Maupassant és a többi szellemóriás műveinek legjavát. 3 korona havi részletfizetésre szereshetők meg a 4 korona kötetű művek. — A Kiszfaludy társaság kiadásában Keleti Gusztáv Művészeti dolgozatai, Radó Antalnak A fordítás művészetéről írt esszéje jelentek meg Fielding Henrik Jones Tamás A talált gyermek című 1749-ben megjelent, Szűry Dénes fordította remekével együtt. Így az abszolút irodalmi becsű munkák olvasóinak is új anyagot hozott az e heti irodalom.

C S A R N O K.

Uti rajzok.

Írta: Del Toró.

(Folytatás.)

Az 1852-ik év július 17-én maga öfelsége is szerencsétlente legmagasabb látogatásával a pancsovai lökertet, mely alkalommal több lövést is tett. E lövések díszes emléktáblája, öfelsége képével, mai nap is ott függ a terem oldalfalán a pancsoviaiak legmélyebb hódolata jeléül és örök emlékül.

Mikor már így Tolnát-Baranyát bejártam, visszafordultam Ujvidéknek, hogy ellátogassak a Szerémség belsejébe is.

Ujvidékről lassu dübörgéssel haladt a vaskoosi a dumai vashidon keresztül s Péterváradnál befuródott a sziklák gyomrába. Egyszerre elsötétült előttünk a világ. Fölöttünk büszkén emelkedett égnek a vár sziklafala, alatta pedig sebesvágatva robogott az alagútban a vasparipa. Pétervárad-vár, Pétervárad, Karlóca, Csordanovec, Beska, India, Golubinec, Putnice és Kraljevic állomások elhagyásával beértünk Rumára.

A falvak karesu templomtornyai és fehérre meszelt házai mindenütt szivélyes bucsut intettek felénk.

Pétervárad-vár után, igen nagy darabon, hegynék-völgynek folyton kigyózza és kanyarodva oly sebesen fut a vonat, hogy az em-

bernek nincs ideje a sziklás hegyeket, zöldelő völgyeket, madárdalos ligeteket és a százados tölgyekkel büszkélkedő erdők lombkoronáit megtekinteni.

Ugy eltűnnek azok az ember szeméi elől, mint a mesebeli sárkány. Csordanovec és Karlóca közt pedig ismét behajtottunk a föld szívébe. Egy igen hosszú és vaksötét alagút fekszik e két állomás közt. Szerelmeseknek való hely ez. Mert a vaksötétségben csak a szív kazánja által fűtött villogó szem beszélhet. Az pedig még akkor is beszél, mikor kiálszik körülötte a világ.

És ha elesattanak a kupében egy édes csók, a vonat zakatolása elnyomja a cuppánás hangját, a vastag sötétség pedig eltakarja azt a pirosságot, melyet a csók fest a mézes ajkakra.

Ruma igen forgalmas és csinos város. Szerbek, németek és horvátok lakják. Utcái szélesek, nyilegyenesek, lombos fákkal vannak beültetve és a járdái aszfalttal vannak burkolva. Az éjjeli sötétséget gázvilágítás oszlatja el. Van sok szép emeletes épülete. A katólikus templom kívül is, belül is nagyon egyszerű és ódon, ellenben a szerb templom új és oly izléses, gyönyörű, hogy akármelyik katedrális egyháznak is bevalna.

Szép és rendezett úgy a katolikus, mint a szerb temető. Egyenes, tiszta és virággal beültetett utak vezetnek a sírokhöz. Giz-gaz, tövis, kóró nem gátolja bennük az embert, mikor a kegyelet adóját le akarja róni elhunyt szerettei sírjánál. A zomboriak temetője elbujhat mellette! Mert bizony itt giz-gaz, nyakig érő, ruhát tépő semfü-semfa és öles kóró gátolja a jámbor halandót abban, hogy szerettei sírjához vándoroljon és bánatos szívének fájdalmát legalább egy árva „Miatyánkkal” enyhíthesse a domborodó sírhalmomnál, mely alatt szeretteinek drága porai hamvadnak.

Ruma népe mind jómódu.

Itt fekszik gróf Pejaesevich nagy kiterjedésű birtoka is, a grófi kastéllyal és számos urasági épülettel, melyek mind virágos és díszes parkkal vannak körülveve. A grófi kastély csinos parkjának egyik oldala a nép részére van átengedve. Ez a „népkert”, mely elől vasrácesal, oldalain pedig vékony deszkakerítéssel van körítve. Ha a legény itt megöleli a babáját, ráillik az a nóta, hogy:

„Vékony deszkakerítés,
Áthalszik az ölelés,
Ólelj babám kedvedre,
Nem hanyják a szemedre.”

Itt mulatja ki magát istenadta nép vasár- és ünnepnapokon a „gajdás” melankólikus dudolása, vagy a trombita fülhasogató hangjai mellett.

A városon kívül, úgy egy kilométernyi távolságra fekszik a gróf nagy kiterjedésű mintatelegházasa, erdős, árnyékos helyen. Hársfa-álla vezet ki e gyönyörű gazdaságba, hársfa-álla, melytől illatos, jószagú az út. Ha a szegény legényt a nap heve árnyékba kergeti és ledől a hársfalevelekre pihenni, elmondhatni róla a szegény legények nótájával, hogy:

„Hársfalevél derekajja, dumája,
Gyöngyharmat a takaródzó párnája.”

A gazdasági parkban, mert hiszen erdős park ez is, nagyterjedelműek és tiszták a nemesfajú tehének istállói. A teheneket férfi-szolgák gondozzák és fejtik, a leadott tejet pedig egy merlegen — minden téhen után — egyenként lemérik, aztán nagy bádög-döbönökbe öntik és kis helyi vonaton viszik a tejesarnokba feldolgozás végett.

Pompás és fényes berendezésű a tejcsarnok. Mindent drága és a technika legújabb gépei végeznek benne.

A szórakozni és üdülni vágyó közönség részére tozozs fenyőfák hűvös árnyában számos asztal és pad van felállítva, hol csekély pénzért oszonnázhatik: finom aludtejet három-négy ujjnyi fölével, kitűnő írósvajat, túrót és frissen fejt meleg tejet.

A parkon túl, zsiros mezőkön legel a juhnyáj, távolabb a nagyszerű gulya és ménes szétszórvva sütkérezik a napon a harmatos fűben, a nagy disznósorda pedig rőfögyve üdvözli a közeledő kanászokat.

NYILTTÉR.*)

A legértelmesebb,
A legelőkelőbb,
≡ legjobb
napilap

„AZ UJSÁG“
Budapesten.

Egy évre 28 kor., félve 14 kor., negyed-
évre 7 kor., egy hónapra 2 kor. 20 fillér.

Egyes példány ára 10 fillér. . .
. . . Vasárnapi szám ára 20 fill.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelőssé-
get a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Kisebb-nagyobb házak
és telkek eladóak
Zomborban. Bővebb
felvilágosítással szol-
gálnak:
KUKULA NŐVÉREK,
Bercsényi-ut 55. szám.

Miért jobb és miért legesőbb a Sztraka-
féle Menthol fogszippan? Legjobb azért, mert
kellemes ízű fogszippan a fog-
kölerakodást eltávolítja, a száj
savanyu és rossz ízét felfrissíti,
felüdíti, végül átható desinfiáló
erejével a fogszippanodást meg-
akadályozza. Legesőbb azért,
mert mindennapi használat mel-
lett is eltart s eredeti hatásából
állás közben semmit sem veszít.
Kapható gyógyszertárakban, drogé-
riákban 1 koronáért.

Kapható: **Fehér István** drogériájában
Zomborban.

Az OLLA több mint 2000
orvos által legmegbízhatóbb-
nak ajánlva.

Az „OLLA“-gummi kapható az ország minden gyógy-
szertárában és jobb drogériákban. Követelje azonban,
hogy a szállítója önnek csakis OLLA-t adjon és ne en-
gedjen magának csekélyebb értékű silány utazatot mint
„ép oly jót“ feldicsérni. — Az elárúsító helyek kimu-
tatását, árjegyzékét és eredeti propaganda reklámat in-
gyea küld az OLLA gummigyár Wien II/231., Prater-
strasse No. 57. 100-13

A hölgyek tudják legjobban

mily fontos a
SZÉP, ÜDE ARC
mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem
elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves
legyen, hanem a legfontosabb hogy az arcbőre
tiszt legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot
fordítanak az arcbőr ápolására, a szépség fen-
tartására és emelésére.

A FÖLDES-féle 8-1
Margit-Crème

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után
eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeplőket, máj-
foltokat és az arcot fehéríti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártal-
matlan. Páratlan és csodás arc-szépítő és a szépsé-
séget megőrző hatását pedig fényesen bizonyítja,
hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Mo-
derne Gesundheits u. Schönheits pflege“ nagy
aranyérmét és díszoklevelet nyert.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 K.

Készíti és postán küldi:

Földes Kelemen gyógyszerész, Aradon.

Kapható Zomborban:

Mihályovits István, Németh Ignác,

Jakab István gyógyszertárakban.

Nyugoti tenyészbikák eladóak.

Néh. Halm Sándor madarasi
gazdaságában 4 drb — kettő
2 éves, kettő 1¹/₂ éves —
tenyészcélokra alkalmas
!! bikák eladóak. 2-1 !!

Ad 1420/1909. szám.

Pályázati hirdetmény

Bácsföldvár községében egy gyalog-
rendőri állásra hirdettetik pályázat,
melynek elnyeréseért a szabályszerűen
felszerelt kérvények március hó
végéig nyújtandók ide be.

Kiszolgált altisztek előnyben része-
sülnek.

Fizetés: 600 korona évi fizetés
utólagos havi részletekben és egyen-
ruha.

Bácsföldvár, 1910. március 12-én.
ELŐLJÁRÓSÁG.

Elsőrangú biztosító intézet keres
bácskai főügynöksége számára
ügyes, intelligens üzletszerőt fix
fizetéssel. Oly egyének is pályáz-
hatnak, kik e téren még nem
működtek; szükség esetén előzetes
beiktatásban részesülnek. Pályá-
tokat „NYUGDINKÉPES“ cím alatt
e lap kiadóhivatala továbbít. 3-1

Legtartósabb
fűzőket

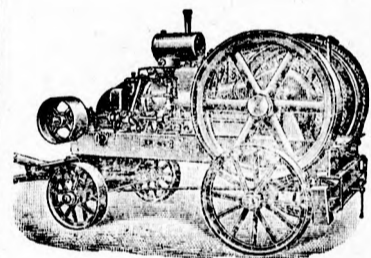
készít:

FENYVESI SAROLTA
BAJÁN.

Megrendelésnél pontos derékmérték
beküldése elegendő. 8

Kívánatra személyesen kipróbálom!!

Ügyönkök kerestek!

Ügyönkök kerestek!

EREDETI

„CHRISTOPH“ !!

benzin szivógáz-motorok, lokomobílok — és
NYERSOLAJ-MOTOROK

ma az első helyen állanak.
A „CHRISTOPH“ név garancia.
75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

KÉRIEN ÁRJEGYZÉKET 20-4

DÉNES B., motorspecialista
Budapest, V., Lipót-körut 15.

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Több ezer két és három éves
„Rupestris Monticola“ gyökeres va-
donc-szőlővessző és több ezer
gyökeres szőlőoltvány „Rupestris
Monticola“ alanyon, továbbá kövi-
dinka (ruzsica) és olasz rizlingi,
meg finom asztali szőlőoltvány igen
jutányosan kapható.

Rendeléseket elfogad **Kovacsits
Radivoj** kereskedő Zomborban.

3-3

Megjelent! Gyönyörű szalonképes kivitelben

VADRÓZSÁK.

Hat magyar dal énekhangra és zongorára.

Mondjátok meg ti ragyogó csillagok...
Egyszer volt a híres Budán kutyavásár...
Zúgva, búgva sepri a szél...
Ne menj férjhez kislányom...
Utra kél a darumadár...
Piroslík a szőlő levele...

Szövegét és dallamát szerző:

Vargáné Stengl Eleonóra.

Ára 3 korona.

Kapható minden nagyobb hazai könyvkereskedésben. 10-9

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GŐZFÜRDŐ:

URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2, 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss viz.

52-30

NAGYOBB ÉS KISEBB

BIRTOK ÉS

BÉRLETET

.. Fehérmegyében ..
legszolidabban közvetít:

Seemann József
Székesfehérvár.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

- Valódi brünni szövetek -

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona.
3.10 m. hosszú	1 " "	10 " "
elegendő teljes férf.	1 " "	12 " "
ruhához	1 " "	15 " "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " "	17 " "
ára csak	1 " "	18 " "
	1 " "	20 " "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért úgy felöltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkangart gyári áron küld a mindentűt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn/95.

:: Minták ingyen és bérmentve. ::
Nagy előnyére szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét direkte a gyártás helyén, Siegel-Imhof cégnél rendeli. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. **SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK!**
Bármily kis megrendelés teljesen szigorúan 20-6 mintahű és figyelmes.

Kitüntetések:

Arad
Budapest I., II.
Belgrád
Lovrin
Berlin
Lugos
Nagybeeskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szeged
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Wien
Zenta

!! FAJTOJÁSOK !!

REITTER OSZKÁR főkapitánynál,

Nagybeeskerekén kaphatók.

Elsőrendű Angliából hozatott fajtisza telivér

Hőfővér Orpington
Hőfővér Wyondotte (amerikai kitűnő téli tojók)
Sárga Orpington
Kendermagos Plymouth Rokes; továbbá
Hőfővér óriási pekingi kacsa

tojások
darabja
60 mltér!

Rázásmentes biztos csomagolás, faládákban ingyenes!!

Allami nagy aranyérmek.

Legelső győzelemi díjak, — hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.
Őszi szállításra fenti állatokon kívül nagytestű angol emdeni libák is előre megrendelhetők. Darabja 25 korona.

A nagyközönség figyelmébe!

Van szerencsém Zombor város és környéke
közönségét tisztelettel értesíteni, hogy ..

könyvkötészetemet

- dobozkészítésre -

berendeztem. Amidőn ezt a n. é. közönség szives tudomására adom, egyben értesitem, hogy e szakmába vágó mindennemű dobozkészítést elvállalok.

Községek figyelmébe! Kataszteri birtokiv rendező dobozok állandóan raktáron.

Könyvkötő munkák a legrövidebb idő alatt jutányos arak mellett készíttetnek.

Kérem a nagyérdemű közönség szives támogatását.

Tisztelettel

GROMILOVITS ANDRÁS,

50-8

könyvkötő.

ZOMBOR, Zrinvi-utca 1 szám.

Egy jó házból való fiu tanoncúl felvétetik.

Zombor város üzleti : tájékoztatója. :

Alapított 1869.

WALIENT JÓZSEF

saját készítményű

cipőraktára

Zombor, Zrínyi-utca 12.

Ajánlja mindennemű saját készítményű
cipőt.

Mérték szerinti megrendelések a legrö-
videbb időn belül pontosan és szolidan
eszközöltnék.

A Magyar Nyugdíjbiztosító Rt zombori
képviselősege **Spitzer Márk és Fia.**
Biztosít bárkinék — orvosi vizsgálat nélkül
— agykori nyugdíjat, rokkantsági járadékot,
özvegyi nyugdíjat és végkielégítést. Kereske-
dőket és iparosokat 1 korona heti befizetéssel
biztosítunk. Felvilágosítást szívesen adunk.

Bogdán István hentesáru üzlete Zrínyi-utca.
Ajánlja a n. é. közönségnek kitünően
pácolt füstölt húst, sonkát, karajt, lapockát,
ugyszintén frissen olvasztott zsírt, hájat, zsir-
nak való vastag szalonnát legolcsóbb ár és
pontos kiszolgálás mellett.

Bognármester Szívós Dezső Zombor, Thö-
köly (Apatini)-ut 20. Tili-féle ház. —
Elvállal hintó, automobil és gazdasági munká-
kat. Szolid árak. Pontos kiszolgálás.

**Butor-, üveg-, porcellán-, lámpa- és kép-
keret raktár: Scherer M.** Zombor,
Kossuth Lajos-utca. Kárpitozott butorjavítás,
képkeretelés és üvegezés. E szakmába vágó
bármilyen munkák vidéken is elvállaltatnak.

Berger R. szénkereskedő Zombor, Rókus-
utca 21. — Belföldi és porosz köszén,
továbbá kocsz és vágott fa kicsinyben blom-
birozott zsákokban jutányos árban házhoz
szállítva. Kocsz és szén waggonként nálam
megrendelhető.

Cukrasz. A legjobb sütemények és legiz-
letesebb torták, ugyszintén mindig friss
és természetes izzal töltött bonbonok és a
legizlésebben kiállított fagyaltok a legfan-
tasztikusabb modellekben csakis **Nagy János**
cukrasznál kapható. Széchenyi-körút 11. sz.

Czeisel József gépműhelye Zombor. — El-
vállal artézi kutak furását, vízvezetékek
és fűrdőberendezéseket, bármily vasszerke-
zetek és lakatos munkákat, gazdasági cikkek
készítését. Az ipar legújabb vívmánya.
Autogén hegesztési telep.

Ehrlich Nándor fia épület- és diszműbádogos
(Rákóczi-ut). Fűrdők, vízvezetékek és
központi fűtők saját tervezésében készít-
tetnek. Szakmában vágó összes munkákat
szavatosság mellett elvállalom.

Fényképezési műterem. Mándits P. fény-
képezési műterme a nagy szerbtemplom
mellett. Készít fényképeket a legolcsóbb árak
mellett, ugymint: 6 drb kabinetkép 8 kor.,
6 drb vizitkép 4 kor. és 6 drb legfinomabb
levelező-lap 3 korona.

Gubitz György és Társa uri és női cipész
Zombor, Kossuth Lajos-utca. Saját ké-
szítményű cipőraktár. Mértékszerinti megren-
delések gyorsan és szolidan eszközöltnék.
Valódi amerikai cipők nagy raktára.

Házi iparilag előállított FEHÉRNEMŰEK
a leggyorsabbtól a legdiszesebbig. —
Délmagyarország legjobb árúháza Zombor-
ban a „Menyasszonyhoz.” — Nagy raktár
divatkelmékben és vászonneműekben. — Cég-
tulajdonos: **Spitzer Sándor.** Kossuth Lajos-
utca.

**Hirth János üveg-, porcellán- és lámpa-
raktára** (Kossuth Lajos-utca). Bőrönd
elárusítás. E szakmába vágó munkálatokat
jótállás mellett elvállalom.

Hangszerkészítő. Raab Károly Zombor,
Zrínyi- és Orgona-utca. Szabadka:
Damjanits- és Bajza utca. Legnagyobb kiköl-
esőző intézet külön e célra tartott zongorák
és pianókban. Állandó raktár elsőrendű
Stengl Testvérek, Koch és Korzelt, Lanberger
és Glasz-féle zongorák és pianókban. —
Részletfizetésre is. — Javitások és hangolások
szakszerűen végeztenek.

Ha épít, vagy házat javítja: homokot,
meszet, beocsini elsőrendű portland és
román cementet, cement-, keramit- és fayance-
lapokat legolcsóbban beszerezheti **Göszl Pál**
építő anyagkereskedőnél Zombor, Thököly-ut
18. Telefonszám 67. — Címre tessék ügyelni.

Iparosok találkozó helye Lutz Simon ven-
déglozsnél Thököly-ut 24. Kitünő ételek!
Valódi tiszta borok! Dreher-sörkimérés!

Kiárusítás. Más vállalkozás miatt **Spitzer**
Vilmos divatruházata teljes kiárusítást
rendez. Az összes raktáron levő gyapjuszövet,
vászon, selyem, flanel, mesóruk, szőnyeg tele-
mesen olcsó árai általános feltűnést keltenek.

Kisebb kőművesmunkákat, ugymint: átala-
kításokat, javításokat, fűrdőkádakat,
fayance- és keramit burkolatokat, rabie és
betonmunkákat legszolidabb árak mellett vállal
Szávits János kőművesmester Zombor, Orgona-
utca 38.

Különlegességi dohány és szivarok, a leg-
jobb szivarkahüvelyek, mindenfajú szip-
kák, manilából készült gyékényszerű szivar-
tárcák, Piatnik-féle játékkártyák, bélyegek és
váltók kaphatók a zombori különlegességi
dohánytözsdeben, **Gruda Pálnál.** — Postai
megbízások legpontosabban.

Lauer Károly uri és női cipész Zombor,
Zrínyi-utca 8. sz. — Készít a legkénye-
sebb igényeknek megfelelő női, valamint
férfi cipőket és díszesizmákat. Pontos kiszol-
gálás. Mellányos árak.

Műorás és ékszerész: Keszler Dezső
Zombor, Kossuth Lajos-utca, Frey-féle
ház. Dus raktár mindennemű arany-, ezüst-,
tula-, nikkell-, zseb-, fali- és ingaórákban,
arany- és ezüstművekben. Bámulatos olcsó
árak. Valódi berndorfi- és china-ezüst árak.

Műbutorasztalos. Pfarr Pál Thököly ut 20.
Elvállal a legmodernebb rajz szerint
fényezett, valamint matt butorok készítését.
Lelkiismeretes munka. Szolid árak.

Mrákovits Gyula elsőrangú műselyem-
kelmefestő és vegyeszeti ruhatisztító
Zombor. Gyűjtőüzlet: a nagy szerbtemplom
közéleben, Bajai-utca 11. Iparüzem-telep:
Malom-utca 10. Mindennemű ruhák festése
és tisztítása a legújabb rendszer szerint. —
Feltűnő olcsó árak.

Nikkelezés. Mindennemű tárgyak újra
nikkelezését, ezüstözését, aranyozását,
valamint csillárok újra csiszolását a legjutá-
nyosabb árak mellett elvállal „**MERKÜR**”
nikkelezési vállalat Telep-utca 5. 50-8

Oláh János kovácsműhelye Zombor, Thö-
köly-ut 20. — Elvállal 1 évi jótállás
mellett hintók és kocsik vasalását, továbbá
gazdasági cikkek készítését a legszolidabb
árak mellett.

Ruhákat vegyileg tisztít és fest pontos és
gyors kiszolgálás mellett **Husvéth István**
vegytisztító és festőgyár Zombor.

Schlieszer Testvérek divatruházata Zombor.
Minden idényre legnagyobb választékban
kapható divatkelme, divatselyem, fekete szö-
vetek, angol és francia batisztok, szőnyegek.
Versenyez legelőkelőbb fővárosi cégekkel vá-
laszték és árakban.

Steiner Lajos cim- és műfestő Zombor,
Rókus-utca. Választási zászlókat a leg-
jutányosabb árban szállít.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó
és márványművek szakszerű készítését
vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor,
Rákóczi-ut 44. sz. — Nagy raktár kész sir-
emlékek és butor-márványlapokban. Márvány-
fűrészelés és csiszolás.

Szuppek Gyula Zombor, üvegudvar. —
**Üveg, porcellán, lámpa, tükör és tábla-
üveg** gyári raktár. — E szakmában legna-
gyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Stebler Antal műorás, ékszerész és vésnök
Zombor, főutca. Nagy raktár minden-
nemű arany-, ezüst- és briliáns ékszerek,
valamint alpaca- és china-ezüst dísz tárgyak-
ban. Meglepő olcsó árak. Javitások azonnal
eszközöltnék. Zalogházi becsüs. MÁV. óras.

Szpevák Béla műbutorkészítő Zombor,
Kalap-utca 2. Készít kizárólag finom
butorokat a legjutányosabb árak mellett.

**Schön Adolf könyv-, zenemű-, papirkeres-
kedés és könyvkötészet** Zombor, Kos-
suth Lajos-utca. Alapítva 1852-ben.

Schneider János nyerges és kárpitos
Zombor, Bezdáni-utca 7. — Elvállal e
szakmába vágó mindennemű munkákat. —
Billiárdok áthuzása jutányos árak mellett
eszközöltnék.

**Teltsch Gáspár optikus, kötszerek és bő-
röndgyára** (Kossuth Lajos-utca). Villanyos
berendezések, csillárok és villanykellékek olcsó
beszerzési forrása.

Több új ház Zomborban a város legforgal-
masabb utcáin eladó. A házak adó- és
tehermentesek. — Bővebb értesítést ad **dr.**
Mátits Márton.

Tartalékos tiszték legelánsabban szereltet-
nek fel **Knippl János** elismert legszolidabb
egyenruházati üzletében Zombor, Bajai-utca
4. szám.

Tilger Mihály Zombor, Könyök-utca 15. sz.
Ajánlja saját készítményű **sodronyfonat,**
valamint **fonott lószórt** és mindennemű kész
sodronyszövetet és **szitaárut.** Vidéki megren-
delések azonnal eszközöltnék.

Ugry István kályhás és agyagárugyáros
Bezdáni-ut 39. sz. Mintaraktár Erzsébet-
tér 4. (Szemes-ház.) Ajánlja saját gyártmányu
I-a Chamotte kályhát, jűzhelyeit stb. árut.
Javitások, átrakások jótállás mellett pontosan
eszközöltnék.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak
stb. a legmodernebbül és legolcsóbban
készít **Goesser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. —
Telefonszám 129. — Diszkovéllel kitüntetve.

Zombori Iparosok Árucarnoka. Bácska
legnagyobb butorraktára. — Elsőrendű
kárpitosműhely. — Eladások részletfizetésre is.